

4. Centrul Internațional „LA STRADA”, Studiu privind siguranța copiilor online. COPIII DIN REPUBLICA MOLDOVA: SI(N)GURI ONLINE? Chișinău 2011, https://lastrada.md/files/resources/3/Siguranta_copiilor_pe_net.pdf
5. Centrul Internațional „LA STRADA”, Cercetare despre experiențele online ale copiilor din Republica Moldova și riscurile la care se expun SIGURANȚA COPIILOR PE INTERNET, Chișinău 2021 https://lastrada.md/pic/uploaded/sumar-comportamente_si_riscuri-FINAL.pdf
6. Centrul Internațional „LA STRADA”, IMPACTUL PILOTĂRII STANDARDELOR PENTRU PROTECȚIA ȘI SIGURANȚA COPIILOR/ELEVILOR ÎN MEDIUL ONLINE, Chișinău. Mai 2022
7. NEW BETTER INTERNET FOR KIDS STRATEGY (BIK+). In: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-decade-children-and-youth-new-european-strategy-better-internet-kids-bik>
8. [ZOTOVA, Olga Yu.](#) Psychology of Personality: Real and Virtual Context, DOI:[10.15405/epsbs.2020.11.02.105](https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.11.02.105)
9. ОБЧАРЕНКО, Л. Ю. Психологическая защищенность детей и подростков в информационной среде URL: 159.9.07. p.113-121

CUNOAȘTEREA ȘI RECUNOAȘTEREA FENOMENULUI DE BULLYING ÎN ȘCOALĂ – O CONDIȚIE ESENȚIALĂ PENTRU SECURITATEA PSIHOLAGICĂ A COPIILOR (STUDIU PRIVIND PERCEPȚIA ASUPRA FENOMENULUI DE BULLYING ÎN ȘCOALĂ)

KNOWING AND RECOGNIZING THE PHENOMENON OF BULLYING IN SCHOOL – AN ESSENTIAL CONDITION FOR THE PSYCHOLOGICAL SECURITY OF CHILDREN (STUDY ON THE PERCEPTION OF THE PHENOMENON OF BULLYING IN SCHOOL)

*BERCARU Nicoleta, Ph.D State Pedagogical University “Ion Creanga”, Chisinau, Moldova,
email: nikobercaru@gmail.com*

<https://orcid.org/0000-0001-5656-9720>

CZU: 159.9.072.4:373.064.3

Abstract

Bullying-ul în școli este o problemă sistemică ce afectează toate școlile din România și nu numai. Conform unui studiu oferit de Fundația Salvați copiii, în doar cele 10 minute de pauză la școală, 1 din 4 copii din școlile românești este victimă a bullying-ului, în mod repetat. La nivel european, România se situează pe locul 3 în clasamentul celor 42 de țări în care a fost investigat fenomenul, potrivit unuia dintre rapoartele Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), cu 17% dintre copiii de 11 ani care au recunoscut că au agresat alți elevi cel puțin de trei ori în luna anterioară, procentajul celor de 13, respectiv 15 ani, fiind de 23%. Cele mai noi date procesate la nivelul Ministerului Educației Naționale (MEN) pentru anul școlar 2014-2015 vorbesc despre 18.783 de cazuri de violență la nivel național. Conform aceluiași studiu, 3 din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi, 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea de către colegi și 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor. Studiul de față îți propune identificarea nivelului de conștientizare a fenomenului de bullying între elevi, a gradului de agresivitate la elevii din ani terminali, clasele a IV-a și a VIII-a, identificarea principalelor manifestări ale elevilor în fața conștientizării/ confruntării fenomenului de bullying dar și identificarea nivelului nevoii de intervenție integrată școală-familie-copil, în fața fenomenului de bullying.

Cuvinte cheie: *bullying, bullying în școală, victimă, agresiune, conștientizare*

Abstract: Bullying in schools is a systemic problem that affects all schools in Romania and beyond. According to a study provided by the Save the Children Foundation, in just the 10 minutes of break at school, 1 in 4 children in Romanian schools is a victim of bullying, repeatedly. At European level, Romania ranks 3rd in the ranking of the 42 countries where the phenomenon was investigated, according to a report by the World Health Organization (WHO), with 17% of 11-year-olds who admitted to assaulting other students at least three times in the previous month, the percentage of those of 13, respectively 15 years, being 23%. The latest data processed at the level of the Ministry of National Education (MEN) for the school year 2014-2015 speaks of 18,783 cases of violence nationwide. According to the same study, 3 out of 10 children are excluded from the peer group, 3 out of 10 children are threatened with beating or hitting by their peers and 1 in 4 children were humiliated in front of their peers. The present study proposes you to identify the level of awareness of the phenomenon of bullying between students, of the degree of aggressiveness in the students from the final years, the IV-th and VIII-th grades, the identification of the main manifestations of the students in front of the awareness / confrontation of the bullying phenomenon, but also the identification of the level of the need for integrated school-family-child intervention, in front of the bullying phenomenon.

Keywords: *bullying, bullying in school, victim, aggression, awareness*

1. Introducere

Termen fără o traducere exactă în limba română, dar sinonim cu termeni precum intimidare, terorizare, brutalizare, bullying-ul este o acțiune prin care se aduc injurii celorlalți efectuată în mod repetat, dar care se poate manifesta atât fizic, prin agresivitate fizică, cât și psihologic, prin producerea unor daune emoționale. Instrumentele acestui fenomen pot fi cuvintele, acțiunile sau excluderea socială.

Fără a presupune existența unui conflict bazat pe o problemă reală, ci pe dorința unor persoane de a-și câștiga puterea și autoritatea, punându-i pe alții într-o lumină proastă, fenomenul de bullying poate fi prezent în orice tip de comunitate, în grupuri sociale, unde persoanele interacționează unele cu altele: la școală, la locul de muncă, în familie, în cartiere, în biserică, în mass-media, chiar între țări etc

De asemenea, bullying-ul poate fi inițiat în egală măsură atât de către o persoană, cât și de un grup de persoane (**mobbing**), implicând un raport de putere inegal, deoarece victima, în cazul acestui fenomen nu dispune de resurse (fizice, psihologice, sociale) pentru a se apăra.[1]

Victima agresiunii de tip bullying pozează într-o ipostază de regulă vulnerabilă, care prezintă anumite slăbiciuni pe care bullying-ul le poate exploata. Victima manifestă imposibilitate de apărare și sentimente de neputință. Spectatorii (bystanders) sunt și ei persoane implicate în fenomenul de bullying, chiar dacă nu în mod direct, însă asistă la acțiune. Bullying-ul este considerat o formă de violență fizică și psihologică, o conduită intenționată care vizează producerea unor prejudicii (rănire, distrugere, daune) unor persoane (inclusiv propriei persoane), cu diferite cauze care determină noi forme de violență.

Bullying-ul în școli este o problemă sistemică ce afectează toate școlile din România și nu numai. Conform unui studiu oferit de Fundația Salvați copiii, în doar cele 10 minute de pauză la școală, 1 din 4 copii din școlile românești este victimă a bullying-ului, în mod repetat. La nivel european, România se situează pe locul 3 în clasamentul celor 42 de țări în care a fost investigat fenomenul, potrivit unuia raport al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), cu 17% dintre copiii de 11 ani care au recunoscut că au agresat alți elevi cel puțin de trei ori în luna anterioară, procentajul celor de 13, respectiv 15 ani, fiind de 23%. Cele mai noi date procesate la nivelul Ministerului Educației Naționale (MEN) pentru anul școlar 2014-2015 vorbesc despre 18.783 de cazuri de violență la nivel național. Conform aceluiași studiu, 3 din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi, 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea de către colegi și 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor. [2]

Cele trei tipuri de bullying ce poate fi experimentat de elevi îl reprezintă **intimidarea directă, intimidarea indirectă și cyberbullying-ul**. În cadrul acestor categorii se află intimidarea verbală, fizică și socială/relațională. [3]

Bullying-ul direct este o combinație a bullyingului verbal și fizic. Bullying-ul verbal presupune comentarii spuse direct sau informații scrise care dăunează emoțional celui vizat. Bullying-ul fizic constă în rănirea fizică a unui elev sau în distrugerea cu bună știință a bunurilor sale. Un exemplu de intimidare directă este lovirea unui student în timp ce îi numește și nume nepoliticoase sau folosirea unui limbaj neplăcut.

Bullying-ul indirect este în principal verbal și este prezent frecvent în școli. Un exemplu de astfel de comportament ar fi un elev care răspândește informații false despre un alt elev cu intenția de a provoca umilințe.

Evoluția rapidă a tehnologiei din ultimii ani a preluat cumva BULLYING-ul și în mediul online, regăsindu-se sub denumirea de Cyberbullying. **Cyberbullying-ul** este acea acțiune prin care elevii folosesc e-mail sau platforme de social-media precum Facebook pentru a scrie conținut agresiv, jignitor la adresa unui coleg. Un studiu american din 2015 pentru centrele de control al bolilor a descoperit că 15,5% dintre elevii de liceu sunt cibernetici, în timp ce 24% dintre elevii de gimnaziu sunt cibernetici. O formă frecventă de cyberbullying este distribuirea de fotografii sau videoclipuri private ale unui elev, fără consimțământul acestora. Această formă de intimidare este mai insidioasă și are loc în afara școlii, astfel încât este mai dificil pentru profesori să detecteze și chiar să acționeze spre rezolvarea problemei. [4]

Cauzele bullying-ului sunt variate, ceea ce înseamnă că orice student poate deveni țintă, indiferent de sex, rasă, religie sau statut socioeconomic. Înțelegerea motivului pentru care elevii îi agresează pe alții îi poate ajuta pe profesori să combată fenomenul bullying-ului în școli. Factorii care pot duce la bullying includ diferențe de aspect, statut social, rasă și orientare sexuală.

Unii elevi care îi agresează pe alții au o stimă de sine scăzută. În unele cazuri, nevoia de atenție a copiilor, elevi, și dorința de a fi percepuți drept curajoși și încrezători, toate acestea pot duce la nevoia de a agresa. Copiii care se confruntă cu probleme la domiciliu, cum ar fi abuzul și neglijarea sau un divorț al părinților îi pot determina să-i intimideze pe alții din cauza propriilor probleme pe care nu știu de fapt să le gestioneze, devenind geloși, furioși.

2. Identificarea problemei

Indiferent de nivel sau de vârstă, Bullying-ul în anii de școală poate avea efecte de lungă durată. Elevii care sunt intimidați pot avea performanțe școlare slabe, manifestându-se prin scăderea interesului pentru școală și printr-o participare din ce în ce mai puțin activă la școală. De asemenea, pot apărea chiar leziuni fizice inexplicabile și un comportament autodestructiv.

Efectele emoționale includ luptele cu stima de sine scăzută, insomnie, depresie și chiar gânduri și acțiuni suicidale. În plus, elevii care sunt intimidați au de două ori mai multe șanse să sufere de probleme de sănătate, cum ar fi probleme de stomac sau dureri de cap.

Bullying-ul nu afectează numai elevii, ci și familia și colegii de clasă. Simțindu-se neputincioși și confuzați, părinții și ceilalți membri ai familiei în ceea ce privește țintele de intimidare pot suferi depresie, anxietate și boli legate de stres. Unii părinți devin excesivi de protectivi cu copiii lor, ajungându-se chiar la conflicte cu școala. De asemenea, prietenii unui copil afectat de bullying pot ajunge să se simtă la rândul lor intimidați și chiar neputincioși și vinovați că nu își pot ajuta prietenul, temându-se să nu devină următoarea țintă.

În timp ce BULLYING-ul poate fi distructiv și persistent, poate fi, de asemenea, suficient de subtil încât profesorii să nu fie conștienți de acest lucru.

Întrucât BULLYING-ul poate duce la probleme psihologice, emoționale și fizice de lungă durată asupra copilului, este esențial ca profesorii să recunoască semnele acestor tipuri de intimidare pentru a le putea combate din timp.

3. Obiectivele cercetării

O1: Identificarea nivelului de conștientizare a fenomenului de bullying între elevi

O2: Identificarea gradului de agresivitate la elevii din ani terminali , clasele a IV-a si a VIII-a

O3: Identificarea principalelor manifestări ale elevilor in fata conștientizării/ confruntării fenomenului de bullying

O4: Identificarea nivelului nevoii de intervenție integrată școală-familie-copil, in fata fenomenului de bullying.

4. Metodele de cercetare

Ipotezele cercetării

H1: Se prezumă că nivelului de constientizare a fenomenului de bullying intre elevi este unul ridicat

H2: Se prezumă că gradului de agresivitate la elevii din ani terminali asupra colegilor lor, clasele a IV-a si a VIII-a, este unul foarte mare

H3: Se prezumă că principalele manifestari ale elevilor in fata constientizarii/ confruntării fenomenului de bullying sunt: răspunsul a agresiv (verbal sau fizic), anuntarea părintilor/ a școlii(diriginte, invataori, profesori, director) de către copilul agresat

H4: Se prezumă că atât școala cât și familia se implică la un nivel foarte ridicat în conștientizarea fenomenului de bullying

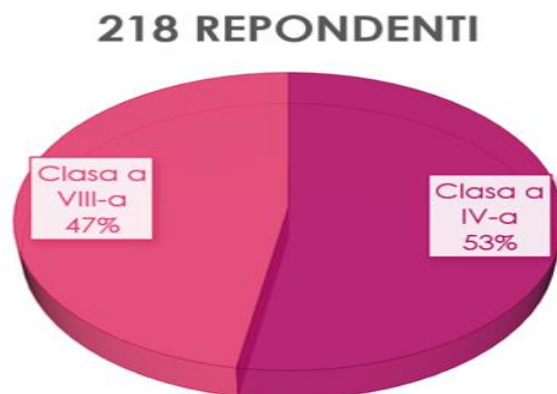
Instrumentul folosit

Chestionarul, care a cuprins 15 itemi, a fost aplicat pe un eșantion de 218 subiecți, elevi din ani terminali, primar și gimnaziu, ai Școlii Gimnaziale Nr 39 Nicolae Tonitza, Constanța, astfel:

Clasa a IV-a – 115 elevi (53%)

Clasa a VIII-a – 103 elevi (47%) (Fig.1)

Perioada de aplicare s-a desfășurat între 19 martie si 19 aprilie 2020.

Fig 1. Numărul total de repondenți

Dintre cei 115 elevi repondenți de clasa a IV-a, un număr de 66 au fost fete (30,28%) și 49 au fost băieți (22,48%) (Fig. 2).

Fig 2. Elevi repondenți de clasa a VI-a

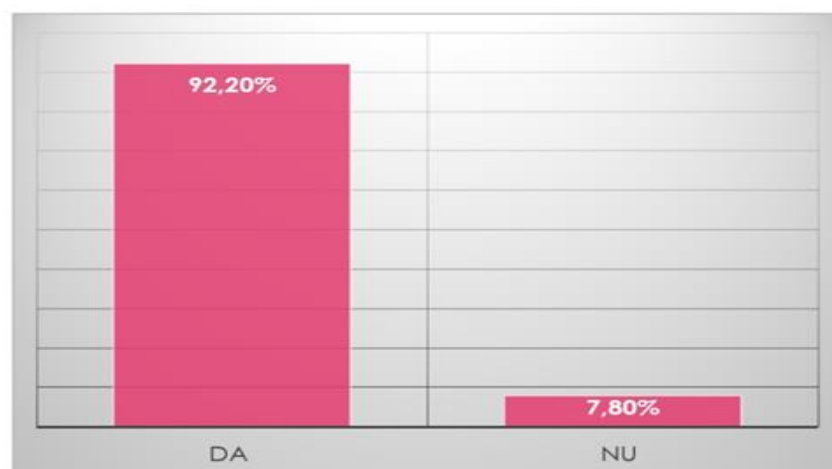
Dintre cei 103 elevi de clasa a VIII-a, un număr de 70 sunt fete (32,11%) și 33 sunt băieți (15,14%). De menționat este faptul că, dintre cele 15 întrebări ale chestionarului, una dintre întrebări cu răspuns închis, de tip DA/NU, a dus la împărțirea repondenților în 2 grupe de răspuns. Astfel:

1. Elevi care, conform primei întrebări au auzit de cuvântul bullying, derivând de aici alte 14 întrebări, reprezentând, 92,20%.

2. Elevi care, conform primei întrebări nu au auzit de cuvântul bullying, derivând de aici alte 9 întrebări (dintre acestea 6 comune cu G1), reprezentând 7,80%.

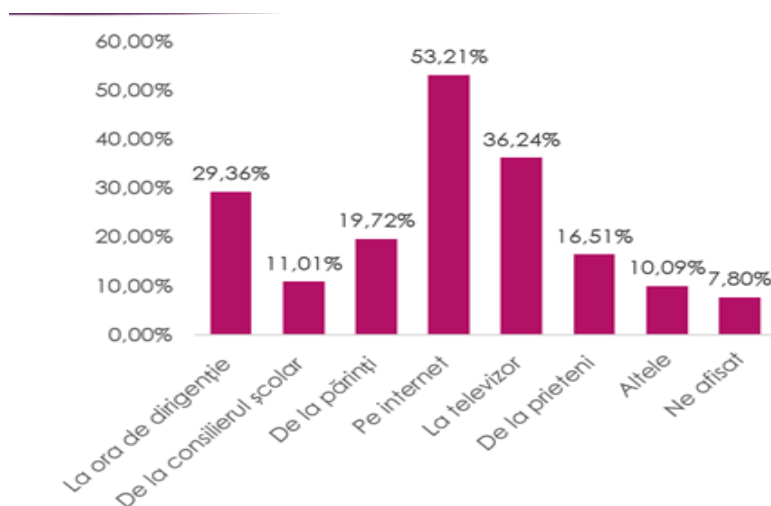
5. Rezultatele cercetării

Întrebați dacă au auzit vreodată cuvântul BULLYING, 92,20% au răspuns DA și 7,80% au răspuns NU. Această întrebare "bifurcă" chestionarul, ducând mai departe la întrebări ce vor viza în continuare BULLYING-UL, pentru cei care îi știu semnificația, și întrebări ce vor avea în vedere UMILIREA, pentru cei ce nu cunosc semnificația celui dintâi termen. UMILIREA este sinonim cu BULLYING-UL și prin alegerea sa s-a avut în vedere identificarea unor situații și comportamente similare celor de tip bullying, dar pe care copiii care nu cunosc termenul nu le conștientizează (Fig.3.).

Fig.3. Repondenți la întrebarea *Ai auzit vreodată cuvântul BULLYING*

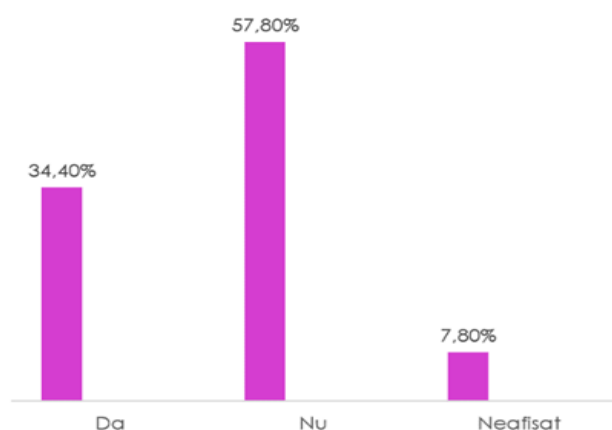
La întrebarea Unde ai auzit termenul de BULLYING ?, cei mai mulți, 53,21%, au răspuns că au auzit de pe internet, 36,24%, de la televizor, 39,36%, de la ora de dirigenție, iar cei mai puțini din alte surse. De remarcat procentul scăzut în ceea ce privește informarea copiilor de către părinți, doar 19,72%, și în mod deosebit de către consilierul școlar, doar 11%.. (Fig. 4)

Fig. 4. Repondenți la întrebarea *Unde ai auzit termenul de BULLYING?*

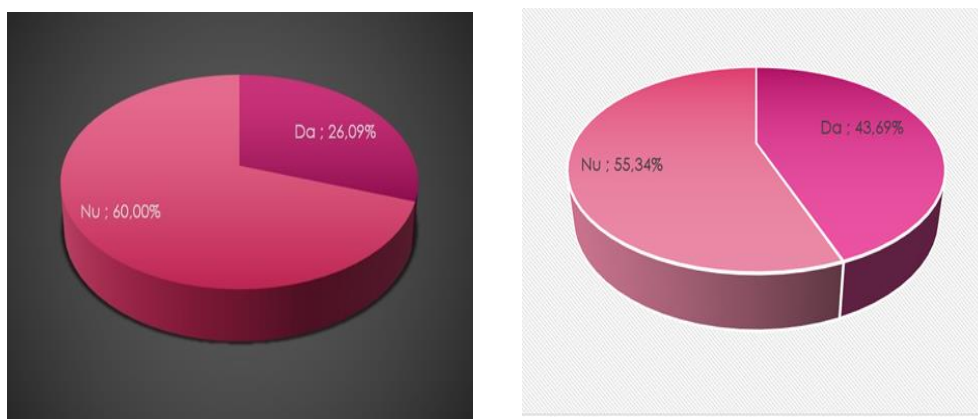
Întrebați dacă au fost vreodată ținta a bullying-ului, cei mai mulți, 57,80% au răspuns că NU, iar 34,40% au răspuns că DA. Procentul este interesant atât pentru cei cu răspuns negativ, reprezentând un procent destul de mare, având în vedere propagarea fenomenului de bullying în societate, și mai ales în școli, dar, la fel de interesant este și procentul celor care au răspuns DA, reprezentând un procent destul de mare.

Procentul de 7,80% reprezintă elevii care nu au auzit de cuvântul BULLYING (Fig.5)

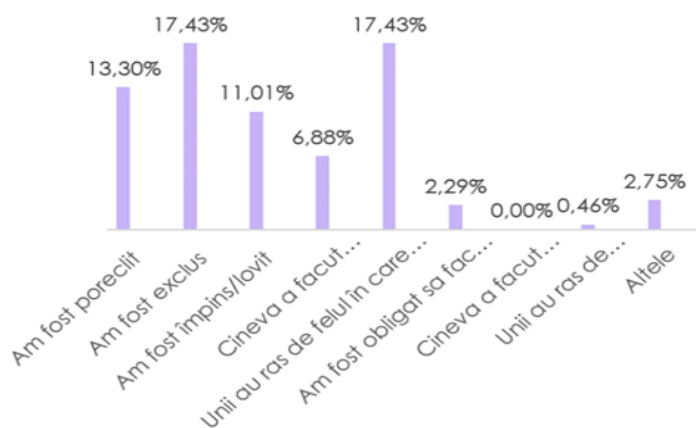
Fig. 5. Repondenți la întrebarea *Ai fost vreodată o țintă a bullying-ului?*

De remarcat faptul că la clasa a IV-a, doar 26,09% dintre copii au fost ținta a bullying-ului, în timp ce 60%, nu, iar la clasa a VIII-a, 43,69% dintre copii au fost ținta a bullying-ului, în timp ce 55,34%, nu (Fig. 6.)

Fig. 6. Copii care au fost ținta bullying-ului

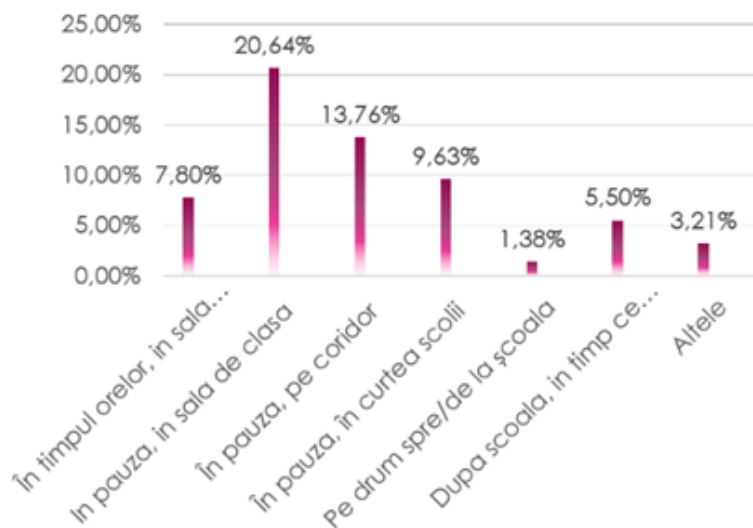
La întrebarea *Ce formă de bullying a fost manifestată?*, la egalitate, câte 17,43% s-au simțit excluși sau au simțit că s-a râs de aspectul lor fizic, 13,30% au fost porecliți, pentru ca, la polul opus, 2,29%, să se afle cei care au simțit ca au fost obligați să facă lucruri pe care nu ar fi dorit să le facă (Fig.7.).

Fig. 7. Repondenți la întrebarea *Ce formă de bullying a fost manifestată?*

De remarcat faptul că niciun repondent nu a simțit în vreun fel abuz, umilire, BULLYING din punct de vedere al religiei personale, având în vedere că în școlile constănțene sunt copii de diverse religii prin diversitatea etnică a zonei.

În ceea ce privește momentul și locul desfășurării bullying-ului, alarmant este procentul de 20,64% care arată ca loc școala, în pauză, chiar în sala de clasă, care, adunat cu cel de 13,76% ce identifica tot spațiul școlar, în pauză, pe coridor, se ridică la 34,40%, ceea ce ar trebui să reprezinte un semnal de alarma pentru școala noastră. Cei mai puțini, 1,38%, au resimțit bullying-ul pe drumul spre/dinspre școală (Fig. 8.)

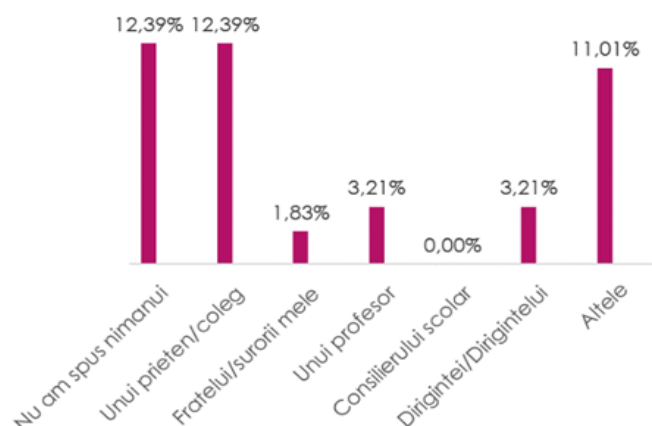

Fig. 8. Repondenți la întrebarea *Când și unde s-a petrecut BULLYING-ul?*

Referitor la persoana căreia i s-a adresat cel care s-a simțit ținta a bullying-ului, la egalitate procentuală, 12,39% fie nu au spus nimănui, fie au spus unui prieten/ coleg.

Alarmant este faptul ca niciunul nu a spus consilierului școlar, care ar trebui sa aiba un rol esențial în identificarea și rezolvarea problemelor de acest tip.

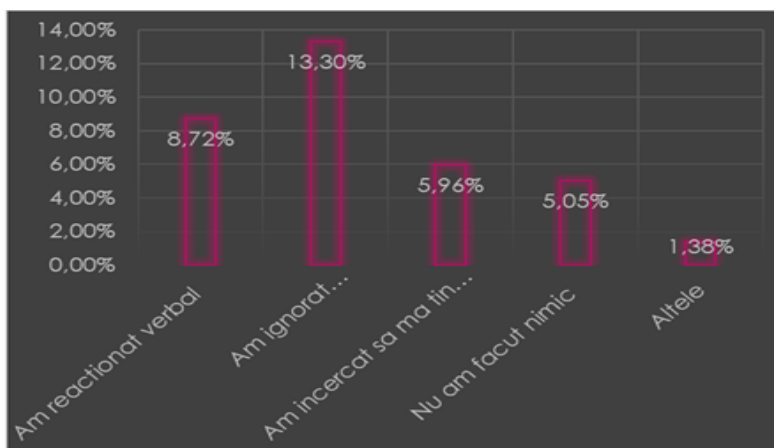
Ca o observație însă trebuie menționat faptul că, în școala analizată, consilierul școlar se identifică și cu rolul de diriginte, dar și de profesor la clasă, ceea ce poate însemna ca în procentul de 3,21% (au spus unui profesor) să se regăsească și consilierul școlar, elevii nefăcând distincția între rolurile doamnei în școală. Însă acest aspect trebuie analizat (Fig.9.)

Fig. 9. Repondenți la întrebarea *Cui i-ai spus că ai fost țintă a BULLYING-ului?*

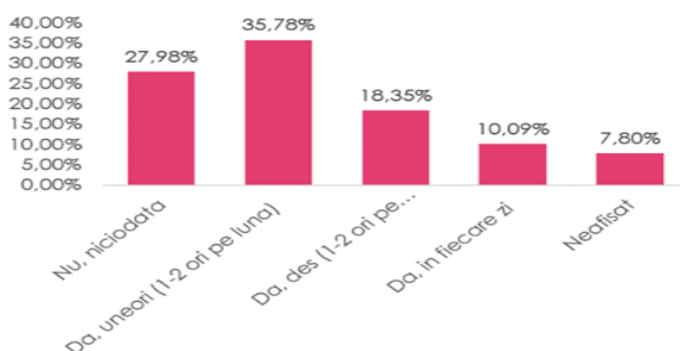

Întrebați ce altceva au făcut când au fost ținta bullying-ului, din procentajul afișat se remarcă faptul că 13,30% au ignorat, 8,72% au reacționat verbal, pentru ca, la polul opus să se afle răspunsuri de tip Altele (am acționat verbal și fizic/ M-am îndepărtat de persoana aceea) (Fig. 10.).

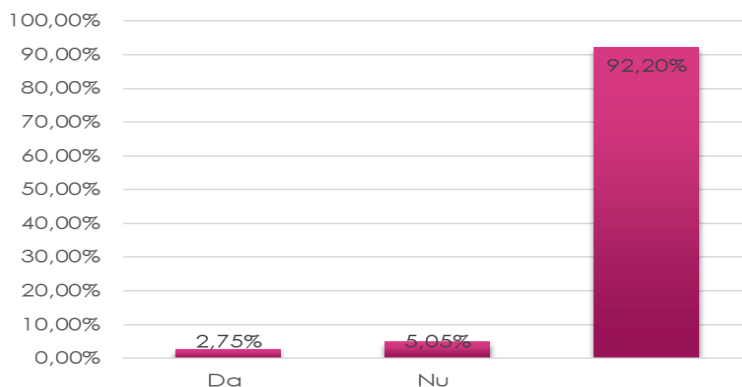
Fig. 10. Repondenți la întrebarea *Ce altceva ai făcut când ai fost țintă a BULLYING-ului?*

La întrebarea dacă au văzut vreodată pe cineva fiind ținta a bullying-ului, 35,78% au răspuns că doar uneori, 27,98% nu au văzut niciodată, iar 10,09% au văzut în fiecare zi.

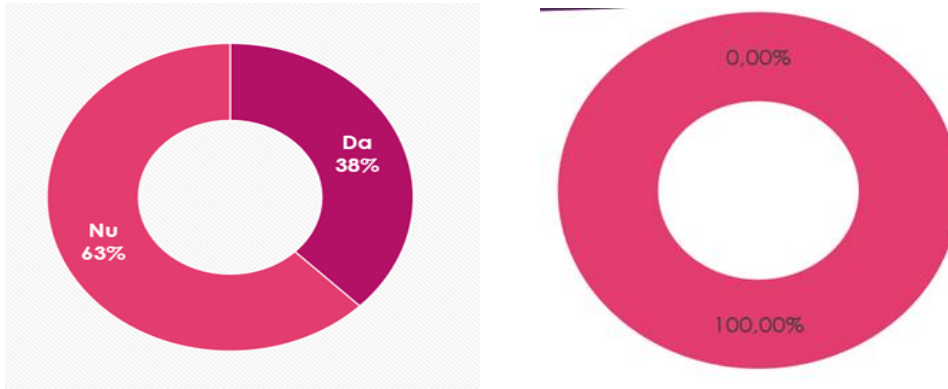
Fig. 11. Repondenți la întrebarea *Ai văzut vreodată pe cineva fiind ȚINTA BULLYING-ului?*

Așa cum menționam la început, prima întrebare a chestionarului a "bifurcat" chestionarul către repondenții ce au auzit de BULLYING și cei care nu au auzit. Din totalul de 218 elevi participanți la studiu (218), numai 17 nu au auzit de termenul de BULLYING, adică 7,80%, pentru aceștia folosindu-se termenul de UMILIRE (Fig.12.).

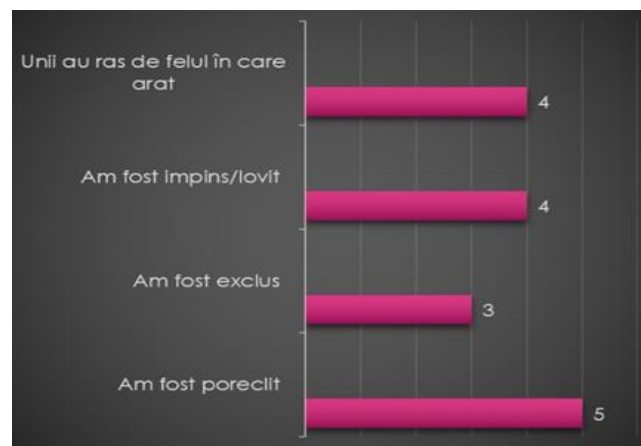
Fig. 12. Participanții care nu au auzit de bullying

Din 115 repondenți la clasa a IV-a, 10 elevi au spus ca au fost umiliți, iar 6 elevi au răspuns că nu . Totodata, din cei 102 repondenți la clasa a VIII-a, doar un elev consideră ca nu au fost umiliți, acesta fiind cel care nu a auzit de termenul de Bullying. Ceea ce înseamnă că majoritatea elevilor de clasa a VIII-a cunosc semnificația acestui termen. (Fig. 13.).

Fig. 13. Participatii care nu au auzit de bullying

Întrebați fiind sub ce formă s-a manifestat umilirea, dintre cei 17 copii cei mai mulți, (5 elevi) au fost porecliți, ceilalți resimțind umilirea sub forma agresiunii fizice (4 elevi) sau a luării în derâdere a aspectului fizic (4 elevi), iar cei mai puțini (3 elevi) s-au simțit excluși (Fig. 14.).

Fig. 14. Repondenți la întrebarea *Sub ce formă s-a manifestat umilirea?*

Totodată, 4 dintre cei 76 repondenți au afirmat ca nu au spus nimănui despre faptul ca au fost o ținta a umilirii, restul afirmând ca au spus fie colegilor/prietenilor, fie fraților , fie profesorilor. De asemenea, pentru 5 repondenți din cei 17 umilirea a încetat după ce au vorbit cu cineva , iar pentru 1(un)n repondent nu s-a schimbat nimic (Fig. 15)

Fig. 15. Repondenți la întrebarea *Cui i-ai spus că ai fost țintă a umilirii? Dacă ai vorbit cu cineva, ce s-a întâmplat?*

14 din 17 copii consideră că pot evita să devină o victimă a umilirii răspunzând cu calm și demonstrând că au curaj să-și apere drepturile, iar la întrebarea dacă au văzut vreodată pe cineva fiind țintă a umilirii, 10 din cei 17 au răspuns că NU, 6 au spus că doar uneori și 1(unu) a afirmat că a văzut des. Începând cu întrebarea cu răspunsuri multiple *Atunci când ești martorul unui conflict, în general...* chestionarul se aplică tuturor celor 218 repondenti. Astfel, întrebați ce comportament au atunci când sunt martori ai unui conflict, cei mai mulți dintre aceștia, 24,77%, anunță profesorul diriginte, 20,64% intervin pentru a-i despărți pe cei implicați în conflict, 15,60% sunt dezinteresați de ce se întâmplă, 10,09% nu intervin, asistând pasiv, iar cei mai puțini fie anunță directorul școlii, 0,92%, fie se amuză, privindu-i pe cei aflați în conflict (Fig. 16.)

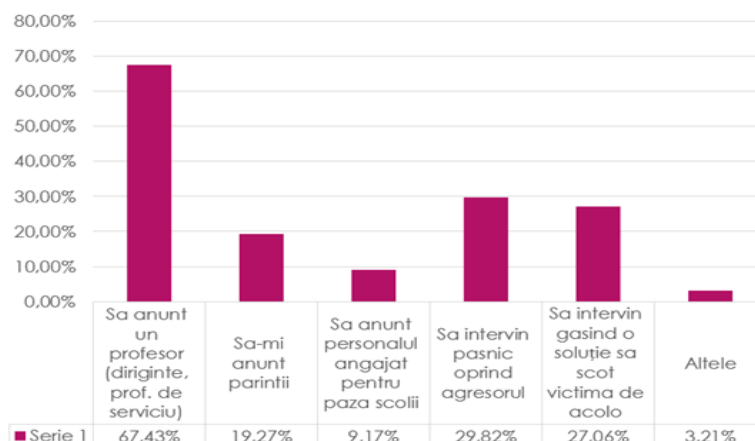

Fig. 16. Repondenți la întrebarea *Dacă ai vorbit cu cineva, ce s-a întâmplat?*

Referitor la cum sunt văzuți de ceilalți, 74,77% dintre subiecți consideră că sunt percepuți ca fiind persoane pașnice și doar 5,05% consideră că sunt văzuți ca fiind agresivi. De asemenea, repondenții se consideră ei înșiși persoane care evită conflictele în proporție de 72,02%, persoane care aplanează conflictele în proporție de 20,18% și doar 1,38% consideră că generează conflicte.

Întrebați care cred că este cea mai bună soluție în stoparea unui conflict, 64,43% dintre repondenți găsesc că soluția este anunțarea unui profesor (diriginte/prof de serviciu), 29,82% cred ca soluția este intervenirea pașnica pentru a opri agresorul, 19,27% găsesc soluția în anunțarea părinților, iar cei mai puțini au găsit soluții de tip ALTELE (normală, a acționa asupra vinovatului,

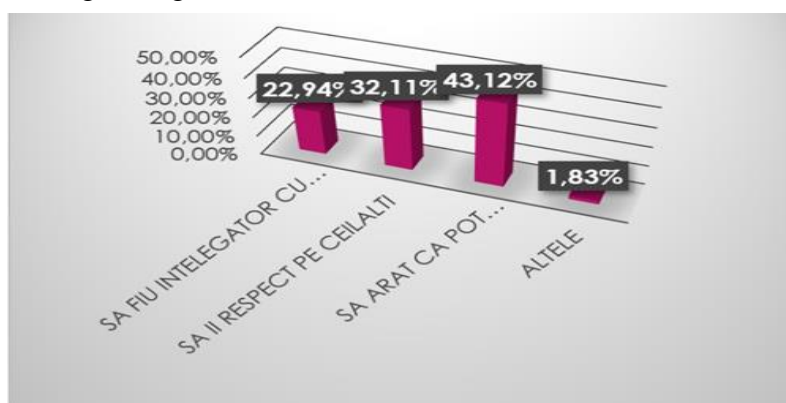
dacă unul a făcut ceva și merita o bătaie, aia e, să anunț directorul, să îl bat pe agresor, nu-mi pasă nu fac nimic, mă bag la bătaie să-l ajut pe prietenul meu sa câștige și după celălalt se va opri).

Fig. 17. Repondenți la întrebarea *Care crezi că este cea mai bună soluție în stoparea unui conflict?*

60,55% dintre copii consideră ca pot evita un conflict răspunzând cu calm și demonstrând că au curaj să-și apere drepturile, evitând astfel să devină o victimă a bullying-ului, 25,23% dând dovadă de respect de sine, iar cei mai puțini răspunzând pe măsura sau altfel (nu bag în seamă agresorul; complimentând agresorul; ne ținem spatele reciproc, se ia cineva de unul dintre noi, sărim toți; în caz că ești agresat ai dreptul să agrezezi persoana respectivă, îi ignor; să te doară- n cot).

Referitor la posibilitatea de a evita să devină agresori, cei mai mulți dintre repondenți au identificat ca soluție a arăta că pot înțelege și accepta diferențele, 32,11% consideră ca răspuns respectul pentru ceilalți, 22,94% să fie înțelegători cu ceilalți și doar 1,83% au identificat alte soluții (nu se atacă o persoana care nu merită; nu poți să te iei de cineva dacă nu ți-a făcut nimic; devii prieten cu colegii) (Fig. 18.)

Fig. 18. Repondenți la întrebarea *Cum crezi că poți evita să devii un agresor?*

6. Concluzii

Fenomenul de BULLYING este unul din ce în ce mai răspândit în societatea românească și în mod deosebit printre copii. Majoritatea copiilor au auzit de BULLYING (92,20%), ceea ce confirmă prezumția noastră conform căreia nivelul de conștientizare a fenomenului de bullying între elevi este unul ridicat.

În ceea ce privește prezumția conform căreia gradul de agresivitate la elevii din ani terminali, clasele a IV-a și a VIII-a este unul foarte mare, se constată un oarecare echilibru. Astfel,

la clasele a IV-a, doar 26% au fost țintă a bullying-ului, 60%, nu au fost, pentru ca la clasa a VIII-a, procentul sa fie ceva mai mare, 43,69% fiind ținte ale bullying-ului, iar 55,84%, nu.

Principalele manifestări ale elevilor în fața conștientizării/ confruntării fenomenului de bullying sunt: răspunsul agresiv (verbal sau fizic), anunțarea părinților/ a școlii (diriginte, învățători, profesori, director) de către copilul agresat, 29,82% cred că soluția este intervenirea pașnică pentru a opri agresorul, 19,27% găsesc soluția în anunțarea părinților, iar cei mai mulți, 24,77%, anunță profesorul diriginte, iar în stoparea conflictului, 20,64% intervin pentru a-i despărți pe cei implicați în conflict, 15,60% sunt dezinteresați de ce se întâmplă, 10,09% nu intervin, asistând pasiv, iar cei mai puțini fie anunță directorul școlii, 0,92%, fie se amuză, privindu-i pe cei aflați în conflict, astfel ca prezumția noastră nu se confirmă. Tot din aceste răspunsuri se demonstrează ca prezumția noastră conform căreia atât școala cât și familia se implică la un nivel foarte ridicat în conștientizarea fenomenului de bullying căreia, de asemenea nu se confirmă, cei mai puțini respondenți transmițând cele întâmplate părinților, profesorilor sau consilierului școlar.

În ultimele decenii, cercetările au în vedere din ce în ce mai acut identificarea parametrilor securității psihologice în mediul educațional. Autorii definesc siguranța psihologică a mediului ca *starea mediului, lipsit de manifestări psihologice violența în interacțiunea oamenilor, contribuind la satisfacerea nevoilor de bază în comunicarea personală și de încredere, crearea unei semnificații referențiale a mediului și, în consecință, asigurarea protecției psihologice a participanților săi. Bazat evidențierea unor parametri precum securitatea / insecuritatea personală și emoțională și abilitățile socio-psihologice sau ineptitudine, există patru tipuri de medii: mediu sigur psihologic; mediul liberal; mediu manipulativ-autoritar; mediu permisiv.* [5]

Rezultatele cercetării noastre subliniază încă o dată, dacă mai era nevoie, nevoia de creare și de asigurare a unui astfel de cadru sigur în școli, ca o condiție principală, din punct de vedere psihologic. Acest lucru necesită comunicare dialogată transparentă, cooperare între școală și familie, respingerea actelor de agresiune de orice natură.

Securitatea psihologică a elevului presupune conștientizarea de sine a acestuia, bunăstarea sa personală, socială și emoțională în condiții socio-psihologice specifice, dar și eliminarea acelor situații ce pot provoca daune psihologice copilului și astfel încălcarea drepturilor sale. [6]

Bibliografie

- [1] LAMPERT, C., DONOSO, V. (2012). Bullying. Children, risk and safety on the internet. (pp. 1–14). The Policy Press.
- [2] <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei/prevenirea-violentei-in-scoala>
- [3] VAILLANCOURT, T., HYMEL, S. și M., & P. (2013). Bullying-ul este putere: Implicații pentru strategiile de intervenție în școală. *Journal of Applied School Psychology*, 29(3), 239–255.
- [4] <https://study.com/teach/bullying-in-schools.html>
- [5] DOROFEEV ZINAIDA. (2021). Securitatea psihologică la adolescenți. Aspecte psihosociale ale securității psihologice și manifestările ei în plan social la copii, 78–83.
- [6] SANJUAN P., GUILLEN D., PEREZ - GARCIA A. M. Rasgos de personalidad y recursos psicologicos como predictores del bienestar emocional en adolescentes con y sin formaciyn en escuelas de tauromaquia [Personality traits and psychological resources as predictors of emotional well-being in adolescents with and without trening in bullfighting schools] // *Revista de Psicopatología y Psicología Clínica*. 2018. № 23(1). P. 1–12. DOI: 10.5944/rppc.vol.23.num.1, 2018.18494.
- [7] TTOFI M. M. și F., & D.P. (2011). Eficacitatea programelor școlare de reducere a agresiunii: o revizuire sistematică și meta-analitică. *Journal of Experimental Criminology*, 7(1), 27–56.
- [8] VOLK, A. A., DANE, A. V. și M., & Z.A. (2014). Ce este bullying-ul? O redefinire teoretică. *Developmental Review*, 34(4), 327–343.